

Rok 1987

Hodnocení pořadu: [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) Počet hlasů: 5

Otevření brněnského Automotodromu, na svou dobu kontroverzní Mírový koncert v Plzni i návštěva Michaila Gorbačova v Československu. I těmito událostmi u nás žili lidé v roce 1987

Přehrát video

Obsah pořadu

- ☐ [Návštěva Michaila Gorbačova v Československu](#)
- ☐ [Rozhovor s Radkem Diestlerem](#)
- ☐ [Otevření brněnského Automotodromu](#)
- ☐ [Mírový koncert v Plzni](#)

[Přehrát vybrané](#)

[Přehrát vše](#)

Stopáž: 28 minut – Rok výroby: 2013 – ST

Žánr: [Zábava](#) | [Publicistika](#)

A jsme tady. Kde jsi? Pojd'! Já nevím, jestli jsem vypnula tu žehličku. Tak, žehličku. Nedivte se, že jsem nervózní, ale je rok 1987 a my dva jedeme poprvé na Západ pařížákem. Komu všemu jsi řekla, že jedeme ven? Kamče, Renče... Držte nám palce, ať dobře dojedeme. A podívejte se, co všechno se v roce 1987 taky stalo. Připomeneme si návštěvu Michaila Gorbačova v Československu. Vidíme, že například 46 kusů utěrek již pak nebylo možné po návštěvě použít, rozbilo se několik sklenic. Několik lžiček se ztratilo. Projedeme se po nově otevřeném Masarykově okruhu. Byl výrazně nadčasový, co se týká dráhy, co se týká zázemí, parkoviště, veškerého vybavení, zdravotního střediska a vše, co s tím souviselo. Vrátime se na mírový koncert v Plzni, který smírem rozhodně neskončil. Metnul to zpátky a řekl: Máš odvahu hodit to zpátky? Načež samozřejmě za chvíli zase granát opisoval svoji trajektorii zpět. No tak pojd', prosím tě, ať najdeme nějaké kupíčko. Prázdné, vid', nejlépe. Mně by to teda nevadilo, kdyby tam seděl nějaký pěkný fešák. My se zatím usadíme a vy se podívejte, jaká sláva to v roce 1987 byla, když nás navštívil Michail Gorbačov. Tady to vypadá, že je volno. Pojd'! Už z tribuny pátého zasedání ÚV KSČ zazněla informace o blížící se návštěvě nejvyššího sovětského představitele v Československu. Proto jsme dnes odpoledne i my vyjeli do ulic a zaznamenali tyto hlasy našich spoluobčanů. Já se domnívám, že především je nutno ocenit mírové iniciativy, protože v souvislosti s návštěvou soudruha Gorbačova především je nutno akcentovat boj za mír. Očekávání byla různá. A především, pokud bych to měl nějak popsat a rozklíčovat jednotlivé skupiny, tak jestliže začnu disentem, tak disent i velká část společnosti čekala, že se odvolá rok 1968, že buď přijde nějaká omluva, nebo nějaká reakce na to, že to nebylo správně. Jedna část komunistické strany, ta větší, čekala, že se nestane nic, a ta jediná byla spokojena s jeho návštěvou. To byli lidé kolem Jakeše, kolem Bilaka, v podstatě i kolem Husáka. Byli to lidé, kteří byli rádi, pokud se potvrdí status quo, že se nic neděje, přijede přátelská návštěva, zamává se, bude oficiální večeře, odejde se. Počká se, políbí se na letišti a nazdar. Zahraniční delegace a návštěvy. Kde vás máme? A, tady. Tak. Pod eskem bude Sovětský svaz. K oficiální přátelské návštěvě generálního tajemníka ÚV KSSS Michaila Gorbačova v Praze, která proběhla v dubnu 1987, se nám v archivu dochovaly tyto tři spisy, jejichž obsahem jsou dokumenty týkající se především ceremoniálu. Jsou zde programy, kromě teda programu návštěvy jsou pak tady materiály k státní večeři, která se konala hned v první den návštěvy 9. dubna. Je 9. duben roku 1987. Do Prahy přilétá na oficiální přátelskou návštěvu Československa generální tajemník Ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu soudruh Michail Gorbačov. Přivítal jej generální tajemník Ústředního výboru Komunistické strany Československa a prezident republiky soudruh Gustáv Husák. Jestli si vzpomínáte, vždycky přiletěly delegace, pionýři, děti ze škol a pracující vydláždili po obou stranách Evropskou třídu a tady přišli lidé opravdu spontánně. Já kolikrát říkám studentům nebo když se o tom bavíme, že to bylo první spontánní vítání Gorbačova v Praze po Gagarinovi. Večerním bodem programu byla státní večeře, která se konala od půl osmé večer 9. dubna. Kromě tedy seznamu pozvaných hostů, který je v několika verzích, byl doplňován podle toho, jak který host odpovídal na pozvánku. Ještě takovou tradiční součástí státních večeří jsou projevy státníků, takže zde máme přetištěný projev v ruštině, je to projev prezidenta Husáka. V této souvislosti nejvyšší československý představitel konstatoval, že průběh dnešního jednání se soudruhem Gorbačovem potvrdil plnou názorovou jednotu obou stran na aktuální otázky socialistické výstavby, dalšího rozvoje československo-sovětských vztahů a na perspektivy vývoje mezinárodní situace. Nejkrásnějším dokumentem je jídelníček. Zajímavostí je, že jejich provedení vycházelo z povahy hostitele. Tady to je výjimka, protože na těch deskách nejsou tradiční československé barvy bílá, červená a modrá, ale je zde rudá hvězda. A můžeme se tedy podívat, co bylo k jídlu. Ve studiu vítám Tatjanu Dobryninovou a Milana Dvořáka. -Dobrý večer. -Dobrý večer. -Dobrý večer. Diváci nám po celý týden telefonovali a ptali se na vaši práci a snad nejčastější dotaz byl simultánní překlad. Je to skutečně v tu chvíli, kdy to soudruh Gorbačov říká? Překládáte přesně, co on říká? Jistě, v tu chvíli. Zkrátka sedíme před mikrofonom, sluchátka na uších, posloucháme jeho projev, simultánně, okamžitě, současně s ním překládáme to, co říká, a samozřejmě se snažíme absolutně přesně. Například při pohřbech sovětských státníků, které jsme pár let předtím tlumočili, nám nedovolovali, abychom říkali sbohem. A teď v roce 1987 přijel Gorbačov, kterého mnozí považovali za zvěstovatele změn, a se svou obvyklou energickou rychlostí v mluvě řekl: Eto nam sam bog... Ruské úsloví, které znamená tak nám kázal bůh. Já jsem opravdu na zlomek vteřiny zaváhal, dlouho se při simultánním tlumočení váhat nesmí, a napadlo mě jediné, co se v češtině říká za podobných okolností, a to zní - to ti Věna pískl. To se mi nechtělo vkládat do úst sovětskému generálnímu tajemníkovi, a tak jsem s gustem řekl: Jak se říká u nás, to nám sám bůh kázal. A tak se pánbůh vrátil do vysílání Československé televize. Já jsem v roce 1987 pracoval jako kameraman Československé televize v Sovětském svazu. Víím, že Gorbačov byl u nás na návštěvě, ale daleko zajímavější třeba potom pro situaci, kterou třeba sledovali, v Moskvě byl celý svět, všechny televizní štáby, Amerika, Japonsko, prostě všechny televize sledovaly tu zemi, kde docházelo k něčemu, co bylo historicky ojedinělé. Asi upřímně řečeno jsme víc třeba sledovali potom jeho návštěvu ve Washingtonu, kde s Reaganem podepsali smlouvu o zrušení raket středního a krátkého doletu. Je podepsána první dohoda v historii lidstva o likvidaci dvou tříd jaderných zbraní. Přijed' do Moskvy. Řekni příjedu. Já tam mám přízeň. Přijedeš? Náklady na návštěvu hradila kancelář prezidenta republiky, federální ministerstvo zahraničních věcí, ale část těch nákladů byla vyúčtována i ve faktuře, která byla poslána na ÚV KSČ. Jednalo se o vyúčtování energií, dále květinové výzdoby a vyúčtování

rozbitého nádobí a ztraceného prádla. To je tady ten seznam dole, takže můžeme si dnes přečíst, že například 46 kusů utěrek již pak nebylo možno použít po té návštěvě, rozbilo se několik sklenic, několik lžiček se ztratilo, ale největší náklady byly na květinovou výzdobu, které dosahovaly téměř 100 000 korun československých. Zastihl jsem Prahu a Pražany v dobré náladě a nejen Pražané, ale všichni obyvatelé Československa si mohou být jisti, že Sovětský svaz bude vždy s nimi ve všem, i když bude jasno, i když bude zataženo, i když bude foukat vítr, i když bude těžko. Tím, že se nevyjádřil k ničemu, tak zklamal téměř úplně všechny kromě těch funkcionářů, kteří seděli na svých místech, protože kdyby se býval vyjádřil, tak to znamenalo jejich konec, protože rok 1968 souvisel s tím, že byli instalováni díky Varšavské smlouvě a takzvanému bratrskému příjezdu, té okupaci. Už by neměli tu podstatu, která je jakoby legitimizovala, tím pádem, kdyby se to odvolalo, tak by končili. Kdyby se stejná situace opakovala o rok později na měsíc a den, tak si myslím, že už tam padl rok 1968, revize, možná nějaká omluva atd., protože už v roce 1988 Gorbačov ústy svých vysokých představitelů, ministra zahraničí odvolává nebo se distancuje od Brežněvovy doktríny. Během státních návštěv se běžně udělovala státní vyznamenání těm hostům, a musím tedy říci, že Michail Gorbačov byl výjimkou, protože jemu podle všeho nebylo v roce 1987 uděleno žádné československé státní vyznamenání. Tím se lišil například od přeborníka v tomto směru, pokud to tak mohu říci, Leonina Brežněva, který dostal v roce 1973 i československý Řád bílého lva. Michailu Gorbačovovi žádné státní vyznamenání uděleno nebylo. Došlo k tomu až o dvanáct let později v roce 1999, kdy mu jako jedné z osobností udělil Řád bílého lva již prezident Václav Havel. Vítáme vás při sledování části záznamu koncertu, který se konal v amfiteátru plzeňského Lochotína jako součást mírových pochodů Olofa Palmeho. A právě sem přijeli účinkující z Německé demokratické republiky, z Německé spolkové republiky a Československa, aby řekli své ne jaderným zbraním, a svou hudbou tak podpořili hlavní motiv mírového koncertu Za Evropu bez jaderných zbraní. Tehdy jste se toho také zúčastnil. Kolik vám bylo a proč jste tam vlastně byl? Bylo mi patnáct let a čtvrt. Byl jsem tam jako divák a částečně jako uklízeč. Řekněte nám něco o dramaturgii toho koncertu. Kdo tam měl vystoupit za zpěváky, za kapely? Měla vystoupit západoněmecká punková kapela Die Toten Hosen, což vlastně dávalo tomu koncertu nebo tomu večeru pozoruhodný rámec, protože se dá říci, že to v tu chvíli, v tu dobu byla první rocková kapela ze Západu, byť ne teda úplně top, která buď nebyla úplně sto let za opicemi, nebo to nebyla jako šmíra a la Modern Talking, kteří vystoupili buď krátce předtím, nebo krátce potom tady v Praze. Bohužel jsme se s podobně kultivovaným vystoupením u dalších dvou západoněmeckých skupin nesešli. Koneckonců posuďte sami. Takto si například se svými příznivci zahrával soubor Die Toten Hosen. Jejich fanoušci vyprovokováni exhibicí souboru pak už nechtěli přijmout žádnou jinou muziku. Potom tam za československou stranu byli Stromboli, Dalibor Janda a Michal David, naprosto bizarní kombinace. Dodneška by mě zajímalo, kdo to vymyslel. Hele! Nespi, prosím tě. Vždyť jsme zrovna vyjeli. Podívej! Už, jo? To je rychlost. To kdybychom jeli po Masarykově okruhu v Brně, to bys nespál, vid? Tak my vás zveme na jeho otevření. -Tak na shledanou, Praho. -Sbohem, Praho. Historie se bude od příštího roku psát tady. V roce 1987 se roztočí motory na novém okruhu. Ach jo, tak jo. Zas je v prostoru startu a cíle. Je to pěkné. Dráha je volná dneska. Počasí výborné, i když už je takový pozdní listopad. Ale pořád to vypadá dobře. Už v roce 1974 vznikly první záměry na nutnost výstavby nového automotodromu, který by byl samostatný a nebyl na veřejné silniční síti. To proto, že hledisko bezpečnosti závodních okruhů se neustále zvyšovalo a prohlubovalo a vedlo k tomu, aby tyto okruhy byly samostatné. 5 394 metrů dlouhá trať má šest levých a osm pravých zatáček. Po obou stranách jsou obslužné komunikace, jedna pro záchranáře, druhá pro sanitky. Ta doba si vyžadovala tím, že ta auta začala jezdit rychleji, ta bezpečnost měla být v první řadě vyzdvihována, takže byl požadavek bezpečné tratě, rychlé tratě. Tady stojíme u střelnice, která byla součástí automotodromu, když se celý areál stavěl. Tenkrát vlastně ta výstavba byla nazvaná jako areál branně-technických činností Svazarmu. Proto ta střelnice tady je. Možná díky ní se ten okruh tenkrát postavil. Tenkrát možná kdyby se měl stavět jenom samostatný okruh, tak by se to nikdy nepovedlo. Výstavba pětikilometrového okruhu si vyžádala investice více než 300 milionů korun. Poprvé v historii tu spojili své zkušenosti odborníci z Mezinárodní motocyklové a Mezinárodní automobilové federace. Cílem bylo sjednotit někdy protichůdné požadavky a vybudovat areál maximálně bezpečný pro závodníky na dvou i čtyřech kolech. Z těch tří dva přiběhnou s hasičákem a ten třetí může signalizovat se žlutou vlajkou. Nedovedu si představit, že bychom podobnou stavbu v tomto rozsahu mohli realizovat dneska. Řeknu proč. Především vlastnická práva. Ta nedovede překonat ani výstavba dálnice. My bychom to vůbec nedokázali, to už by nešlo udělat. Tehdy vlastnická práva byla omezena, tak jak to bylo v té době zvykem, a navíc ještě byla možnost tehdy takzvaného vyvlastňování, ovšem samozřejmě zaplatily se pozemky, ale byla možnost vyvlastňování. Příznivci motoristického sportu dnes v Brně zažili slavnostní chvíli. Za účasti soudruha Vladimíra Hermana a dalších hostů byla slavnostně otevřena nová závodní trať Velké ceny Československa a další zařízení pro motoristické podniky. Tu podporu jsme získávali postupně a musím vzpomenout i návštěvu pana Štrougala, který se hodně zasloužil o realizaci výstavby tím, že jednak byl ve své tehdejší funkci na místě, kde mohl rozhodovat ve prospěch, a ten k nám přiletěl helikoptérou až na automotodrom u Bosonoh. Tehdy přišel a věnoval čas tomu. Při závodech byl přítomen a samozřejmě nás podporoval. Srpen 1987. Mezi největší podniky motocyklového světa se znovu zařadila Velká cena Československa. 130 000 lidí přilákala do Brna renesance slavného

závodu. Závodní trať je široká 15 metrů. Obslužné komunikace po obou stranách umožňují okamžitý zásah lékařů i požárníků během závodu. Nechybí ani nemocnice s operačním sálem a resuscitačním oddělením. Tenkrát když jsme tady jeli poprvé v roce 1987 první závody, tak to bylo všechno s otazníkem, bylo to nové, ale ta atmosféra byla taková vznešená, protože bylo to otevření autodromu, první závody. Mně osobně se tady jelo velmi pěkně. Samozřejmě jsme tady předtím trochu trénovali. Na novém brněnském autodromu probíhaly čtyři závody automobilů, které byly součástí mistrovství republiky. V tomto závodě formule Mondial vyhrál po dramatické koncovce Dobrota ze Slovačtiny Bratislava před Vímem z Avie Praha. V cestovních vozech A 1300 triumfoval Michl z Brna, v cestovních a sportovních vozech A 1600 Kreibich z Bratislavy a ve formuli Škoda Škarda z Plzně. Pokud mám porovnat parametry tohoto autodromu, kdy byl vlastně postavený, tak v té době, v roce 1987, kdy se otevřel, byl výrazně nadčasový. Nadčasový co se týká dráhy, co se týká zázemí, parkoviště, veškerého vybavení, zdravotního střediska, všechno, co s tím souviselo. Teď jsme přesně na tom inkriminovaném místě, kde v roce 1988 totálně shořel prototyp při testování před mistrovstvím světa prototypů. Já vám můžu ukázat na fotce, jak ten prototyp vypadal, když byl ještě v pořádku, když ještě jezdil, takhle vypadal. A takhle skončil. Vyjel a začal trochu hořet. Když se dostal až sem, tak tady už to hořelo moc. S tím už nešlo nic udělat. Tam hořel i kus asfaltu na místě, kde zůstal stát. On z toho vyskočil, zastavil si okolo jedoucí druhý vůz, naskočil do něho a odjel do depa, to auto kompletně shořelo. Poprvé v historii se uskutečnily závody mistrovství světa automobilů formule jedna v socialistické zemi. Dějištěm Velké ceny Maďarska byl Hungaroring. Brazilec Ayrton Senna na lotusu a jeho krajan Nelson Piquet na Williamsu připravili 200 000 diváků nevšední sportovní zážitek. Po dramatickém závěru zvítězil Piquet před Sennou a Angličanem Mansellem, který je i po jedenácti závodech na čele celkové klasifikace mistrovství světa. O formuli jedna se v té době mluvilo i v Brně. Dalo by se říci, že jakoby nás předběhl Hungaroring, kde se podařilo Ecclestoneovi koupit nějaká práva, ale pokud informace, které řeknu, byly tenkrát pravdivé, tak to bylo tak, že se tam jel závod formule jedna, ale jinak se tam celý rok nedělo vůbec nic. Nesmělo se tam testovat, nesmělo se tam trénovat, nic. Už v té době jsem říkal, kdyby tady měli jezdit formuli jedna a jenom formuli jedna a nemohli jsme se tady svést, tak ať si formuli jedna radši nechají, ať můžeme tady závodit, ať tady můžeme trénovat, testovat, protože ten smysl mít doma autodrom, to je to, co je pro nás výhoda. Znovu se v moravské metropoli roztočí motocyklová ruleta průměrnou rychlostí přes 150 kilometrů v hodině. Znovu špičkoví piloti změní své síly na okruhu, o němž patnáctinásobný mistr světa Giacomo Agostini prohlásil: Je to tu nádherné. Mělo by se poděkovat všem, kteří to stavěli. Součástí těchto pochodů na našem území je i Mezinárodní mírový koncert zde v plzeňském amfiteátru na Lochotíně pořádaný Československým mírovým výborem a Československou uměleckou agenturou Pragokonzert. Nastoupili Die Toten Hosen. To bylo jako rána kladivem do hlavy, protože vidět něco takového pro mě jako patnáctiletého kluka bylo úžasné a věřím tomu, že to byla pecka pro většinu lidí, ačkoliv samozřejmě část to přijímala s nadšením, část z toho musela být upřímně vyděšena. A pak na scénu vystoupil Michal David. Pro ty pankáče samozřejmě nepřítel číslo jedna. Když tam nastoupil, v podstatě se opakovala situace s Toten Hosen, že se dav nahnul pod pódium a začal po Davidovi metat vším, co je po ruce. On se to chvilku pokoušel ustát, ale dlouho mu to nevydrželo. Jestli to bylo po druhé nebo po třetí písničce, tak kapituloval a odešel. Takové hulvátské chování části publika na koncertě se dá už jen těžko pochopit, zejména na koncertě s mírovým posláním. Načež přišel moderátor Jožka Zeman, další velmi nepopulární postava pro lidi pod pódium, a začal jim kázat pravdy, čímž to definitivně zabil. Já jsem si říkal, že rockové publikum je nesmírně smířlivé, že jsou to lidi, kteří rozumí muzice. Něco prostě proletělo těmi světly a dopadlo to těsně vedle něj. On to sebral a najednou vytrčil ruku a v ní měl atrapu gumového granátu, který se používal normálně v tělocviku jako tělocvičná pomůcka, a pronesl další ze svých nezapomenutelných proslovů, že pronesl cosi v tom smyslu, že tohle ti vracím, ty chlapče, teď nevím, jestli to bylo z Německé spolkové republiky, ale myslím, že tam padlo něco o narušování mírového soužití. Metnul to zpátky a říká: Máš odvahu hodit to zpátky? Načež samozřejmě za chvilku zase granát opisoval svoji trajektorii zpět k Jožkovi Zemanovi. Ti, co házejí ty kameny, jsou minimálně, a budu slušnej, hlupáci všech hlupáků a nemají na tomto koncertě co dělat. Chlapci, pakliže se vám to nelíbí, já to řeknu správně česky, běžte na párek. Já bych vás poslal někam jinam, ale v tento okamžik vás můžu poslat pouze na párek. Rozumní lidé, kteří jsou tady, tak vám zatleskají při vašem odchodu. Když se vám to nelíbí, nemáte jinou možnost než vypadnout ven. Tak na zdraví. To jsme teda styloví. Na Paříž pivem. V Paříži pak už vínem. Těch pár dní si to užijeme. Co bys tomu řekla, kdyby to bylo na déle než na pár dní? Prosím tě, vždyť se musíme vrátit. Musíme? No... Ty ses snad zbláznil. Vždyť tam máme úplně všechno! Je všechno v pořádku, mladá paní? Naprosto, děkujeme. Už jsem to promyslel. Všechno jsem zařídil, všechno jsem domluvil. -Čekají nás. Zkusíme to. -Já se jdu vydýchat. V Paříži asi zůstaneme déle, než jsem čekala, ale kdyby se vám náhodou po Retru zastesklo, tak si přečtěte knihu Michala Petrova, duchovního otce našeho pořadu Retro ČS, stojí za to. A já se s vámi loučím a někdy příště třeba na viděnou. Já se jdu ještě napít. -Proč jsi mi to neřekl dřív? -Nešlo to. Skryté titulky: Věra Kotlíková Česká televize, 2013

Rok 1986

Hodnocení pořadu: [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) Počet hlasů: 2

Prototyp nového vozu Škoda Favorit, rekonstrukce promenády v Mariánských Lázních i se zpívající fontánou nebo podíl československých vědců na vesmírné stanici Mir. I těmito událostmi žili lidé v Československu v roce 1986

Byl to rok velkých činů. Na nebi začala kroužit i za přispění Čechoslováků nová vesmírná stanice MIR. V mladoboleslavské Škodovce vznikl prototyp vozu Škoda Favorit. V Mariánských Lázních konečně zrekonstruovali kolonádu a postavili Zpívající fontánu. S Retrem se dnes vypravíme do roku 1986.

Přehrát video

Obsah pořadu

- ☐ [Škoda Favorit](#)
- ☐ [Vesmírná stanice MIR](#)
- ☐ [Rozhovor s Vladimírem Páralem](#)
- ☐ [Mariánské Lázně](#)

[Přehrát vybrané](#)

[Přehrát vše](#)

Stopáž: 28 minut – Rok výroby: 2013 – ST

Žánr: [Zábava](#) | [Publicistika](#)

Byl to rok velkých činů. Na nebi začala kroužit i za přispění Čechoslováků nová vesmírná stanice MIR. V mladoboleslavské Škodovce vznikl prototyp vozu Škoda Favorit. V Mariánských Lázních konečně zrekonstruovali kolonádu a postavili Zpívající fontánu. S Retrem se dnes vypravíme do roku 1986. V dnešním Retru se také dozvíte, proč se designu Škody Favorit ujal slavný italský designér Nuccio Bertone. To, že začala spolupráce s designérem, byla trošku taková partyzánština. Ředitel České vesmírné agentury prozradí, co kromě letů Vladimíra Remka pokládá za vrchol našeho vesmírného výzkumu. Druhým bylo vypuštění první československé družice Magion. Zjistíte také, jak nákladný byl pro československé občany tenkrát pobyt v lázních. Ten poukaz tehdy stál na tři týdny asi 140 korun. Motoristé se nového mladoboleslavského modelu Škoda Favorit nemohli dočkat. Šéfkonstruktér Petr Hrdlička v roce 1986 finišoval na prototypu tohoto vozu, který se ale začal prodávat až o dva roky později. V březnu 1983 přišli zástupci Škodovky a žádali, abych se ujal místa vedení vývoje ve Škodovce a vyvinul favorit. Muselo se udělat něco takového, abychom nejpozději do roku 1986 mohli naběhnout s výrobou. To je strašně málo času pro vývoj automobilu. My jsme měli za úkol, že jsme měli odevzdat během jeden a půl roku veškerou dokumentaci už jako závaznou pro výrobu, což bylo pro nás velice obtížné z toho hlediska, že jsme neměli skoro možnost si nic pořádně vyzkoušet. Člověk musí využít ty cesty, které v té době byly dané, takže jsme vymysleli, že se obrátíme na Československý svaz mládeže. Že uděláme socialistický závazek s jednotlivými mládežníky v jednotlivých závodech a ti že si to vezmou jako socialistický závazek, že vyvinou třeba v gumárnách novou nízkoprofilovou pneumatiku, že vyvinou v Gumokovu silenbloky, že vyvinou v Plastimatu nové nárazníky, novou nádrž atd. Požadavky, které přicházely zejména od zahraničních zákazníků, jsme předávali právě z podniku zahraničního obchodu Motokov, kde jsem v té době byl ředitelem obchodní skupiny pro vývoz automobilů, do Boleslavi. Bylo jasné, že požadavky, které my máme a které odrážely požadavky ze zahraničí, Boleslav se svými konstruktéry a s tím časem, který měla k dispozici, by nebyla schopna splnit. To, že začala spolupráce s designérem, byla trošku taková partyzánština, protože o tom se nikde neuvažovalo, že by to mohlo být. Příjemný podvečer. Abychom byli přesní, tak za týden uvidíme novou škodovku na brněnském veletrhu. Jinak ale plníme slib a divákům Hospodářského zápisníku ji ukážeme už dnes. Tady ji máme a já si myslím, že všichni, kdo náš seriál sledovali od samotného začátku a kdo se společně s námi na tento okamžik těšili celé dva měsíce, tak si teď jistě rádi odpočinou od všech informací a komentářů. Příští minuta je proto vyhrazena nerušené podívané. Jedna z podmínek, abychom to všechno stihli, byla spolupráce s různými zahraničními firmami. Byla to například ta známá spolupráce s Carrozzerie Bertone. Jedna z těch dobrých věcí byla, že ten design on začal dělat v podstatě na základě našeho slibu, že peníze seženeme, který jsme neměli podložený ničím. Tam bylo obrovské riziko, že se může stát, že ty peníze neseženeme, a pak bychom sklidili velikou ostudu. Pak byla spolupráce další třeba i s firmou Porsche, která nám posuzovala řadu komponentů, zejména vibrace a zavěšení motoru, nebo jsme měli spolupráci s firmou Pierburg, která nám dodávala zcela novou generaci karburátorů. Pak jsme měli třeba spolupráci s firmami, které vyráběly tlumiče. Po 4 650 zkouškách, což bylo někdy v roce 1986, už to auto bylo definitivně připraveno pro výrobu. Největší pozornost k sobě ovšem přitahovala nová Škoda Favorit. Jde o pětimístný pětidvéřový automobil s motorem napříč a vepředu. Objem 1 289 kubických centimetrů. Odborný výklad o přednostech nového vozu podali soudruzi Banír a Hrdlička z Automobilových závodů z Mladé Boleslavi. Byla představena škodovka, přestože ani my, ani Boleslav jsme nechtěli, aby ten nový vůz byl představen na veletrhu v Brně, protože světová premiéra pro nás by znamenala desítky milionů uspořené nákladů na propagaci. Já bych to býval nejraději viděl v Ženevě v březnu 1988, protože západní automobilky to dělají tak, že v okamžiku, kdy auto prezentují, tak u dealerů už ta auta stojí, takže když to zákazník vidí na autosalonu nebo to vidí v reportáži o autosalonu, tak jde k svému dealerovi a to auto si může koupit. Od představení auta v Brně, to znamená v září 1987, uplynul vlastně skoro rok, než si lidé to auto mohli koupit. V té době, když to auto bylo představováno, tak existovalo asi 40 vyrobených aut ve Vrchlabí. Jednoduše orgány rozhodly, že musíme ukázat lidem nový vůz, a ukázal se na veletrhu v Brně. Byl obrovský zájem, tam byla tlačnice. Nepředstavitelné množství lidí se sešlo v Brně a dívali se na to a myslím si, že byli nadšeni, ale nám to trošku ublížilo. Jako jeden z prvních vyjel i starosta Furthu, města, v němž sídlí Semex, který je afirací Motokovu a výhradním dovozcem našich automobilů do NSR. Pane starosto, můžete nám říci, jak se vám líbila jízda s tímto vozem? Jezdili jsme s ním téměř půl hodiny a musím říci, že jsem příjemně překvapen. Moje žena má škodovku už delší dobu. Je to předcházející typ. Myslím si, že tento nový, vylepšený typ bude tady v Německé spolkové republice díky svým parametrům i přijatelné ceně úspěšný. Favorit přispěl k tomu, že Volkswagen věděl, to popisuje pan doktor Hahn, tehdejší předseda představenstva, že znali to auto, my jsme ho tam v listopadu 1987 odvezli a Volkswagen věděl, že může škodovku koupit a může třeba ještě tři roky favorita vyrábět. To bylo auto, které Volkswagenu vyhovovalo. Byl připraven převzít právě Škodovku, protože věděl, že tam se vyrábí něco, do čeho nemusí okamžitě sáhnout. Samozřejmě potom se Škodovka změnila a změnila se výrazně k lepšímu. Od favorita se vyrobilo kolem 900 000 aut a od felicie něco přes milion. Vyrábělo se to ještě dlouho. Dokonce motor z favorita přežil. Ten se ještě potom dával v litrovém provedení do Volkswagenu Lupo. V provedení 1,4 litru se dával i do octavie. Posledním triumfem sovětského impéria v dlouhém boji se Spojenými státy o prvenství v kosmickém výzkumu bylo vyslání vesmírné stanice

MIR na oběžnou dráhu. Sláva sovětských kosmonautů byla dokonce tak velká, že se dostali až pod klenby této nádherné kolonády v Mariánských Lázních. V souladu s programem výzkumu vesmíru byla dnes v Sovětském svazu vypuštěna nová orbitální stanice MIR. Sledujete start těžké nosné rakety Proton s orbitální stanicí z kosmodromu Bajkonur. V roce 1986 to byla velká sláva pro Sovětský svaz. Sovětský svaz se v podstatě po prohraném souboji závodu o Měsíc v 60. letech rozhodl, že svoji prestiž vybuduje na jiném odvětví nebo na jiné činnosti. Tou byly dlouhodobé lety do vesmíru. Pro československá vědecká pracoviště i průmysl to byla mimořádná příležitost k využití přístrojů na kosmické stanici. V 80. letech vrcholil program Interkosmos, který začal už v roce 1968. V 70. letech se postupně rozvíjel a dá se říci, že vrcholu dosáhl v 80. letech včetně československé účasti. Byly tam dva programy, které by vyčnívaly z celého programu Interkosmos. Jedním z nich byl let Vladimíra Remka. Druhým bylo vypuštění první československé družice Magion. Státy, které měly zájem si připravit své kosmické experimenty, je připravovaly za vlastní prostředky, ale dopravu do kosmického prostoru a jejich umístění v kosmickém prostoru zajišťoval jednotně pro všechny státy tehdejší Sovětský svaz. Československo mělo v 80. letech ve své kosmické výbavě na tehdejší dobu jednu unikátní věc. Tou byla nastavitelná mobilní plošina. To byl takový vedlejší produkt československé účasti na výzkumu Halleyovy komety. Pracoviště v Běchovicích připravilo pro projekt VEGA automatické stabilizované plošiny, které byly určeny k tomu, aby naváděly vědecké přístroje na jádro komety. Tavicí pec, experiment krystalizátor, který taky byl vyvíjen v průběhu celých 80. let a fungoval i na stanici MIR v 90. letech, byl dílem týmu kolem inženýra Bárty z Fyzikálního ústavu Československé akademie věd. Kromě toho byla velká skupina v Astronomickém ústavu, kde doktor Valníček byl významným manažerem většiny přístrojů astronomických a slunečních slunečního výzkumu v programu Interkosmos. Teď to dáváme do svérázné kosmické pece, ve které se to bude nahřívat do určité teploty. Potom bude procházet regulované ochlazování a výsledkem toho je, že vědci očekávají získávání nových materiálů s optickými, syntetickými, mechanickými i akustickými kvalitami. Jeden z experimentů spadal do oblasti lékařsko-biologické. Slovenské pracoviště v Ivance při Dunaji připravilo projekt kosmického inkubátoru, ve kterém se vajíčka japonských křepelek na oběžné dráze zpracovávala v tom inkubátoru až do vylíhnutí malých křepelek, které potom byly na Zemi zkoumány se ohledem na otázky vývoje vestibulárního aparátu. Protože bylo zapotřebí také budovat spojení mezi kosmickým objektem a Zemí, aby se dostávaly informace zpátky sem na Zem, tak tady sehrál svoji velkou úlohu tehdejší Výzkumný ústav A. S. Popova, který vyvinul zvláštní přístroj pro tyto účely, jak vysílací, tak přijímací. V Československu do dnešní doby funguje pozemní přijímací stanice pro příjem signálu z družice v Panské Vsi. V té době Československo také vypustilo první samostatnou československou družici Magion a podílelo se na řadě družice Interkosmos. Družice Interkosmos byly orientované na výzkum Slunce, kde jsme měli velkou účast, přístroje připravoval Astronomický ústav ve spolupráci s matematicko-fyzikální fakultou, a také přístroje pro zkoumání atmosféry Země, zejména tedy to byl Ústav fyziky atmosféry, který připravoval pro tyto družice přístroje, a potom se na základě zkušeností, které získal, pustil do stavby samostatných družic typu Magion. V čem se liší Magion 2 od svého předchůdce? Řekl bych, že ve třech hlavních věcech. Je mnohem větší, nejméně třikrát, teda hmotnější. A je mnohem složitější. Co přinese tento kosmický výzkum Československu? To je choulstivá otázka. Podívejte, je to projekt základního výzkumu. On je zařazen do celostátního programu výzkumu fyzikálních vztahů mezi Sluncem a Zemí, to jest účinky Slunce a jiných kosmických vlivů na Zemi. V 90. letech byla drtivá většina těchto týmů rozpuštěna, rozpadla se, někteří odborníci přešli na jinou oblast. Někteří se snažili uspět v komerčním byznysu, ale týmy, které prováděly tuto významnou činnost, už nepokračovaly. Nepokračovaly proto, že skončilo financování. Skončil program Interkosmos a místo něho nebyl zřízen žádný jiný způsob, jak by se kosmický výzkum financoval. Pane Párale, vy jezdíte na letní byt do Mariánských Lázní. Proč právě tam? V lednu byly celé Čechy pod inverzním poklopem a přijel jsem do Mariánských Lázní, kde byly zelené smrky, modrý sníh a modré nebe. Řekl jsem si: Tady chci být. Co se vám tam ještě kromě krásného okolí, lesů, modrého nebe líbí? Když jsem byl poprvé kdysi dávno za temných dob v Mariánkách, tak jsem nemohl najít žádnou společnost. Byl jsem smutný a frustrovaný, a tak jsem právě objevil v kolonádě způsob, jak se seznamovat. Vymyslel jsem k tomu účelu seznamovací kolonádu. A jak ta seznamovací kolonáda funguje? Ta funguje jednoduše, že lidé, kteří se touží seznámit, přijdou v určitou dobu, v pátek v pět hodin, na kolonádu. Mají znamení kytičku a dají najevo, že se chtějí seznámit. Buď lázeňská známost krátkodobá. To je nějak rozlišené podle kytiček. Barvou květin. Žlutá kytky - lázeňská láska, nejdéle tři týdny. Bílá květina, dokud nás smrt nerozdělí. A pak je rudý květ, to znamená ještě dnes v noci. Pojďme se ještě podívat na Mariánské Lázně. Co ty prameny? Jsou léčivé? Lázně nejsou jenom vody. Když si koupíte domů minerálky a budete pít celý rok minerálky, tak riskujete, že vám zhnědnou zuby. Do lázní se musí přijet, být tam, užívat si je, kochat se tím. Jaký je ten život v lázních? Život v lázních skýtá spoustu možností. Mezi jinými možnost seznamovat se. Například můj kolega Johann Wolfgang Goethe se tam seznámil s krásnou jako vy Ulrikou von Levetzow a ve Františkových Lázních, které jdou teď velice rychle nahoru, se seznámil asi vévoda Karel Habsburg se Zitou. Pak se vzali a byli poslední císařský pár. S kým jste se tam seznámil vy? Ať číslo jedna byl Miroslav Horníček, s kterým jsem bydlel dokonce ve stejném lázeňském domě Svoboda. Tam jsme se denně potkávali. On ráno sedával, tam byla taková alej buků, a říkal: Když já jsem přijel tenkrát před lety, tak přes ty buky bylo

vidět, my jsme byli spolu ve třetím patře. Za tu dobu, co tam jezdil, ty buky vyrostly až do nevidím. Po roce 1948 Mariánské Lázně ožily, slavné hotely změnily jména a začaly se plnit masou pracujících lidí. Čechoslováci lázeňské pobyty hojně využívali. Přijedete-li do Mariánských Lázní, zmocní se vás od první chvíle trvalý pocit, pocit příjemné pohody. Toto místo na rozdíl od jiných vzniklo pro hosty a všechno, s čím se tu setkáte, všechno, co se kolem vás bude odehrávat, slouží vám a děje se kvůli vám. Tenkrát Zápotocký razil heslo lázně patří pracujícím a od bohatších lidí začali jezdit odboráři. V Mariánských Lázních byly dvě úrovně. Byly zde zotavovny ROH, které sloužily k rekreaci, a pak zde byla lázeňská organizace. I do těch lázní ale poukazy přidělovalo odborové hnutí. Mohli se tady léčit za poměrně nízkou částku, protože ten poukaz tehdy stál na tři týdny asi 140 korun. Tenkrát existovala řada lázní a byla tendence, aby každé lázně se specializovaly na určitou diagnózu. Říkalo se třeba, že Poděbrady jsou na srdce. Karlovy Vary jsou na gastroenterologii. Mariánské Lázně byly především na ledviny a močové cesty. Všechny lázeňské hotely, tehdy to byly léčebné ústavy Československých státních lázní, měly kapacitu poměrně dost velkou, protože to byly celoroční provozy, takže host se sem dostával poměrně velmi snadno a nečekal příliš dlouhou dobu na léčení. Existovaly dva typy lázeňské péče. První bylo ubytování, stravování, léčení, ale bylo to z dovolené. Druhý typ lázeňské léčby byl takzvaný křížkový pobyt. To absolvovali pacienti v pracovní neschopnosti. Na každém lázeňském hotelu byla kulturní referentka. Pořádaly se různé večírky, různé přednášky významných osobností, které tady byly v Mariánských Lázních. I tyto hosté měli možnost navštěvovat Městské divadlo. Měli možnost sportovat. Hrál se tady tehdy i golf, i když v omezeném měřítku, protože jak známo, tak golfové hřiště v Mariánských Lázních je jedním z nejkrásnějších. Založil ho anglický král Eduard VII., který tady v Mariánských Lázních pobýval asi sedm let po sobě. Celá řada mariánskolázeňských hostů, ale i občanů zamířila po dnešním prvomájovém průvodu ke Zpívající fontáně. Jak také jinak. Ta začala svoji produkci už včera večer a teď bude pokračovat až do pozdního podzimu každou lichou hodinu. Loni jste hráli tři skladby. Kolik jich bude letos? Letos jich máme připraveno celkem osm. V průběhu května budeme hrát šest skladeb. Dvě další připravíme v květnu a spustíme je v průběhu června. Tolik základní informace a teď už se zaposloucháme do tónů loni nejoblíbenější od hudebního skladatele Petra Hapky. Když já jsem nastoupil do lázní v roce 1976, několik let byla uzavřena lázeňská kolonáda. V rámci rekonstrukce kolonády se zřídila i nová fontána. Ta fontána je naprostý unikát. Já si živě pamatuji, když se ta fontána spouštěla, tak jsem pracoval v lázeňské léčebně asi 40 metrů vzdušnou čarou od té fontány a bylo až otřesné, že třicetkrát za den jsem slyšel Hapkovu skladbu, takže tu nejkrásnější skladbu já jsem určitou dobu, nemohu říci, nenáviděl, ale neměl jsem s ní úplně ten kladný, pravý vztah. Zahraniční hosté pochopitelně jezdili. Pravidelně jezdila jedna skupina hostů nebo pacientů ze Sovětského svazu. To byla skutečně zvláštní skupina, měli svého vedoucího a měli svoji kulturní referentku, která se o ně starala, o jejich programy, byla to taková uzavřená společnost. Oni nějaký velký styk s námi neměli, protože byli pod takovým určitým dohledem. Jezdilo několik skupin odborářů z Německé demokratické republiky a jezdili i takzvaní devizoví cizinci. Na ty byl speciální devizový plán. Byli to zejména hosté z Německé spolkové republiky, z Rakouska a arabských zemí. Devizová klientela byla hlavně v hotelech interhotelů. To byly hotely, jako byl hotel Esplanade nebo hotel Cristal. Procedury absolvovali pochopitelně jako ostatní čeští pacienti, akorát musím říci, že měli kvalitnější ubytování. Byli ubytováni v nejlepších lázeňských hotelech. Já si pamatuji jednoho plukovníka jedné nejmenované arabské země. Byl to velitel letectva. Ten byl vždycky krásně oblečený. Měl světle modrý oblek, bílou košili. Tady byla jedna velice zajímavá restaurace Corzo, kde byla tančírna, a tento pacient tam byl miláčkem žen. On šel mezi blondýnami z ruky do ruky. Mariánské Lázně jsou známy bohatstvím minerálních pramenů. V bezprostředním okolí Mariánských Lázní se nachází 40 pramenů s minerální vodou a pro pitnou léčbu využíváme šest pramenů. Největší bohatství Mariánských Lázní je v tom, že každá ta voda je úplně jiná. Na několika čtverečních kilometrech jsou vody silně slané, takzvané glauberské, jako je Křížový pramen, Ferdinandův pramen. Tyto vody mají více než deset gramů minerálních solí v litru, což je velice moc. Je zde například zcela jedinečná unikátní voda Rudolfův pramen. To je moje milovaná voda. Ta voda obsahuje hodně vápníku, kosti, zuby, hodně hořčíku, hořčík je teď obrovská móda. Hořčík je antioxidant, vyvádí volné radikály z těla, takže je proti stárnutí. Tak tohle jsou Mariánské Lázně. To je moje velká láska. Řekl bych skoro hlubina mé bezpečnosti a ráj mého srdce. Ano, to jsou Mariánské Lázně. Tedy ne tak docela, protože tohle jsou, abych byl přesný, Mariánské Lázně v zimě. A to je veliký rozdíl. Tím nejznámějším návštěvníkem našeho lázeňského hotelu byl bezesporu Miroslav Horníček. Miroslav Horníček se léčil v našem léčebném ústavu od roku 1961 až do roku 1997. Tedy plných 36 let jezdil na jedno místo. -Co vy tady vlastně děláte? -Já se tu léčím. -Vy se tu léčíte? -Hm. -Jste nemocný? -Hm. Ale nevypadáte takhle na první pohled. To je to nejhorší, to je ke konci. Po koupeli je nejlepší si odpočinout a také si připomenout, že v roce 1986 prolétla kolem Země Halleyova kometa. A příště ji uvidíme pouhým okem v roce 2061. Ale Retro můžete vidět už za týden. Mějte se hezky a na viděnou. Skryté titulky: Věra Kotlíňová Česká televize, 2013

Rok 1985

Hodnocení pořadu: [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) Počet hlasů: 4

Vítězné mistrovství světa v hokeji v Praze, znovuotevření lanovky na Petřín i spuštění prvního bloku jaderné elektrárny v Dukovanech. I těmito událostmi žili lidé v Československu v roce 1985

Co jste dělali v roce 1985? V Retru si dnes připomeneme spuštění jaderné elektrárny Dukovany, naše vítězství na mistrovství světa v hokeji a znovuobnovení lanové dráhy na Petřín.

Přehrát video

Obsah pořadu

- ☐ [Spuštění jaderné elektrárny Dukovany](#)
- ☐ [Vítězství na mistrovství světa v hokeji](#)
- ☐ [Rozhovor s Pavlem Richterem](#)
- ☐ [Znovuobnovení lanovky na Petřín](#)

[Přehrát vybrané](#)

[Přehrát vše](#)

Stopáž: 28 minut – Rok výroby: 2013 – ST

Žánr: [Zábava](#) | [Publicistika](#)

Dobrý den. Co jste dělali v roce 1985? V Retru si dnes připomeneme spuštění jaderné elektrárny Dukovany, také naše vítězství na mistrovství světa v hokeji a znovuoobnovení lanové dráhy na Petřín. Jaderná elektrárna Dukovany. Ano, tak vypadá rozestavěné dílo. Dívejte se pozorně. Nikdo z nás se nedíval na to, jestli je v práci osm hodin nebo dvanáct hodin, šestnáct hodin. Každý chtěl odvést to nejlepší, co v něm je. Hlavní město Československé socialistické republiky se chystalo na velkou sportovní událost. Hokejová elita nastoupila na startovní čáru. Ta atmosféra, na tu se nedá zapomenout. Praha prostě žila hokejem, celé Československo žilo hokejem. Vedení dopravního podniku mě požádalo, jestli bych měl zájem se podílet na obnově lanové dráhy, což jsem se vůbec dlouho nerozmýšlel. Okamžitě jsem kývl. Sovětský svaz, náš vzor. To bylo heslo, které jsme za normalizace často slyšeli. Znali ho i lidé, kteří připravovali spuštění jaderné elektrárny Dukovany. A v tomto případě mělo své opodstatnění. Sovětští odborníci se totiž na stavbě a zahájení provozu přímo podíleli. Z výšky 145 metrů z ramene jeřábu Linden vypadá stavba zajímavě. Je na co se dívat. Rozestavěné bloky chladicí věže, komíny, jeřáby, komunikace. Všechno je přehledné, logicky uspořádané. Ale všechno vypadá tak trochu jako model. Tady je část původní sovětské dokumentace, podle které se stavěla reaktorovna. Dokumentace vypadala následovně, kdy na původní výkresy, které dodal Leningrad, doplnila česká strana překlad poznámek a převod norem, podle kterých se dodával materiál, beton, výztuž a podobně. Převodli ho na české normy a podle toho se stavělo. Zemní práce byly na hlavním výrobním bloku zahájeny v roce 1977. Potom v roce 1978 začala betonáž základní desky reaktorovny prvního bloku a pak následně další roky. Tady podle té dokumentace byl stavěn jaderný ostrov, což když se tady podíváme na situačku, tak tady to byla reaktorovna, budova pomocných aktivních provozů a dieslovna a superhavár. Tyto byly dodávány podle sovětské dokumentace. Ty okolní objekty už dodával Energoprojekt Česká republika. Pro každou velkou stavbu je to obvykle problém číslo jedna. Lidé, desítky, stovky, tisíce lidí. V určité profesní skladbě, v odbornosti, ve vzdělání. Kde je ale vzít? Součástí přípravy personálu byla ještě povinná příprava v Sovětském svazu, to období trvalo čtyři měsíce. Zpočátku byla i jazyková bariéra, ale toto překladové období trvalo asi tak měsíc. Pak do toho jazyku se člověk vpravil a už jsme se bezpečně o všem domluvili. Lidé z Dukovan jsou z Prahy, Voroněže, Bratislavy, Oděsy, od Plzně, všechna místa nemůžeme vyjmenovat. Pracuje tu přes 4 000 montážníků od nás a více jak jedno sto ze Sovětského svazu. Je pravda, že pár mladých kluků si odtamtud přivezlo i manželky. Jsou to šikovná děvčata a mluví nádhernou měkkou češtinou. -Pracují tady? -Pracují tady. Ano. Je docela samozřejmé, že se na novém pracovišti daří zaktivizovat mladé odborníky, že se daří zapojit téměř všechny do úkolů, které naše energetika potřebuje. Mladí lidé jsou tvořiví, mají chuť vymýšlet, zlepšovat, hledat. Zatím to víc platí právě pro svazáky na závodě, ve velínu, na elektrárně. Ale v Dukovanech jsou dvě svazácké organizace. Tady pracovalo na elektrárně zhruba 12 000 lidí. Dodavatelů... Samozřejmě to muselo být zabezpečené po stránce bezpečnostní. Tady byl oddíl Veřejné bezpečnosti. Byl tady i útvar Státní bezpečnosti, takže jsme víceméně byli pod kontrolou. Pro osádku prvního bloku jaderné elektrárny Dukovany neznamenal silvestr jenom přelom z roku na rok, ale vlastně historický okamžik. Po zasedání řídicího štábu stavby podepsali odpovědní pracovníci souhlas k zahájení fyzikálního spouštění. Ve stejný den odpoledne byla zavezena do reaktoru první kazeta s palivem. Po vystřídání směny v deset hodin jsme po jedenácté hodině večer najeli reaktor, takže my jsme slízi smetanu za ostatní. Bylo to trošičku nečekané, protože fyzici nespočítali dobře kritický stav, mělo k němu dojít asi ve čtyři ráno, takže na blokové dozorně nebyla žádná delegace, žádní velcí šéfové. Lidé jsou připraveni na provoz jaderné elektrárny. V průběhu fyzikálního spouštění zejména operativně-řídicí personál vlastně poprvé dostává do rukou chování reaktoru. Měli jsme teoretické znalosti, které byly podpořeny stážemi na slovenské elektrárně V1, ale bylo to něco nového. Těžko se to dá popsat. Snad by se to dalo srovnat s tím, když si koupíte nové auto, nastartujete ho a rozjedete se s ním. Asi takhle já bych to popsal technicky. Tento pocit to asi byl. Energetické spuštění prvního bloku elektrárny Dukovany bylo zahájeno 24. února a už za měsíc reaktor pracoval na stoprocentním výkonu. V té době nikdo z nás se nedíval na to, jestli je v práci osm hodin nebo dvanáct hodin, šestnáct hodin. Každý chtěl odvést to nejlepší, co v něm je. Nyní se nacházíme na první společné dozorně. Je to místnost, kde jsou centralizované ovládání a signalizace plus sledování parametrů prvního výrobního bloku, to znamená prvního a druhého bloku. Toto zařízení je v podstatě až na drobné výjimky v původním stavu. -Ta funkční? -Ta funkční samozřejmě. Na Dukovanech pracoval jeden z nejlepších škodovských montérů turbinářů pan Skála a ten velice dbal na to, aby každá turbína měla jméno. Proč na to dbal? Protože ten člověk se k tomu choval úplně jinak. Nebylo to jenom železo, ale byla to Lenka, což jistě slyšíte už v tom jméně, jak je to krásné. To bylo podle manželek, musím říci i milenek i děvčat. Tak jak je to napadlo. Patříčně se to vždycky oslavilo. To je strašně důležité zařízení. Telefonní budka na stroje. Všichni vidí, je tady velký hluk. zatímco když se zavřete, tak můžete v klidu telefonovat a je vám na druhém konci drátu rozumět. Proto tu zůstala až doteď. V areálu se nachází celá řada takových skulptur nebo nějakých abstraktních věcí, protože umělci v republice samozřejmě také potřebovali mít nějaké zaměstnání, takže takovým velkým projektům byla vždycky nějakým způsobem přidělena ta díla, která se tam nějak instalovala. Já si myslím, aspoň se to traduje, že je to jášající vědec, že se mu konečně podařilo rozbít atom. Jsme na jaderné elektrárně. Je neděle 19. července 1987, 13 hodin. Právě od této chvíle má Československo druhou jadernou elektrárnu. Hlásíme se vám z blokové dozorny čtvrtého výrobního bloku jaderné